

Werkelyke Staat.

ROME.

Gelyk in het consistorie van den 6 April aangekondigd was, heeft Z. H. op het vatikaan pausselijke kapel des zaturdags den 11 des morgens den lijkdiens voor de rust der ziel van wijlen Keizer Frans I. gediens. Het heilig kollegie bestudeerde de geslachten van al degenen welke zitting in de pausselijke kapellen hebbe, waren daarbij tegenwoordig. Z. Em. de Kardinaal *Odescalchi*, Vikaris van Z. H. en Bisschop van Sabina, deed den H. dienst an de prins *Ruspoli*, eertijds auditeur der Rota en thans auditeur-generaal der kamer, sprak in het luyen eene lijkrede uit, waarna Z. H. van zijnen troon den zegen gaf.

Op palmzondag heeft de H. Vader de palmen gewijd en uitgedeeld, vervolgens voorafgegaan door het heilig kollegie en de prelatuur, deed hij de proecessie door de koninklijke zaal, daarna was Z. H. in de solemnele mis, welke door den Kardinaal *Gamberti* gecelebreerd werd, tegenwoordig.

Zaturdag den 11 is Z. Em. de Kardinaal *Franciscus Canali*, na eette kortstondige ziekte, overleden. Hij was geboren te Perouse den 19 October 1764 en trad in den geestelijken staat, waarin hij zich door zijne godsvrucht en geyver onderscheidde. *Pius VII* benoemde hem tot Bisschop van Spoleto in 1814 en verplaatste hem in 1820 naar Trovi, *Pius VII* benoemde hem tot secretaris der Bisschoppen en regulieren, eene plaats die het Kardinaalschap leidt, des Paus verleende hem te gelijker tijd den titel van Aartsbisschop van Larise, en eene Kanunniks-plaats van *St. Pieter*; de regerende Paus verhief hem tot de waardigheid van Kardinaal in peltig in het consistorie van den 20 September 1831 en proclameerde hem dat van den 23 Junij 1834 onder den titel van den heiligen *Clemens*. De Kardinaal is in de kerk van den heiligen *Marcus* begraven.

Engeland

LONDEN, den 1 Mei.

Het sir *John Cam Hobhouse* zijn tot kommissarissen voor de indische zaken benoemd de heer *John Sullivan* en sir *Charles Cockerell*.

Sommige der nieuw benoemde ministers zoo als de heeren *Spring-Rice*, *Orde* en *Stamont* zijn reeds als parlementsliden herkozen; de herkiezing van anderen is waarschijnlijk.

De vrienden van lord *John Russell* spannen alle krachten te zamen om zijne herkiezing te Zuid-Devon te verzekeren en brengen daartoe bij inschrijving vrij beduidende sommen bij een. Ondertusschen wordt van den kant der Tories niet minder geijverd om die verkiezing te beletten en de kans te doen vallen op een der bekende voorstanders hunner partij.

Sommige leden zijn van meening, dat lord *Brougham* zich in het hoogerhuis veel moeite zal geven, om het voorstel van lord *Russell*, zoo als het bij de gemeenten aangenomen is, door te druyven, en houden het voor niet onmogelijk dat hij, hierin slaagt, weder met den post van lord kanselier bekled zal worden.

De berigten uit Lissabon ontvangen, agopen tot den 15 der vorige maand, en vermelden dat de Koningin aan de beide deputatien, van de kamer der pairs en van die van de afgevaardigden, op de hoedschap rakende een tweede huwelijk heeft ten antwoord gegeven, dat haar gevoel door het geleden verlies, nog seer is geschokt, doch dat zij hare bijzondere gewaarwordingen des noods aan het algemeene welzijn zal weten op te offeren.

Frankrijk.

PARIS, den 1 Mei.

De kamer heeft eergisteren met eene meerderheid van 205 tegen 173 stemmen het buitengewoon krediet voor de geheime uitgaven der pausselijke verlaend. De discussie liep hoofdzakelijk over een amendement van den heer *Lizienne*, waarbij werd voorgesteld, de gevraagde som van twaalf maal honderd duizend franken op een miljoen terug te brengen, doch dat ten slotte door 234 tegen 176 stemmen is verworpen. De ministeriele bladen geven hoog op van deze overwinning, die indertijd als een bewijs schijnt te moeten doorgaan, dat het tegenwoordig bestuur in de kamer van afgevaardigden op eene beslissende meerderheid kan rekenen.

Het *Journal de Paris* spreekt het gerocht tegen, dat de heer *Martin de Nord* zonde geweigerd hebben, de getuigen, die de beklagden ter hunner verdediging voor het hof der pairs wilden doen hooren, te doen dagvaarden. Het blijkt integendeel uit de officiele opgave in het ministerieel avondblad, vermeld, dat reeds meer dan drie honderd personen tot dat einde uit de afgevaardigde departementen zijn opgeroepen.

Men wil dat men in den raad van ministers besloten heeft de debatten van den 15 dezer maand te openen. De graaf *de St. Aulaire* en de hertog *van Montebello*, gezanten te Wenen en Stockholm zijn alhier aangekomen, om in het hof der pairs zitting te nemen.

Het programma der feestelijkheden, waarmede heden de naamdag van Koning *Lodewijk Philips* gevierd wordt, is eenvoudig. Eene plegtige audientie, eenige uitdeelingen aan behoeftigen en des avonds de volks spelen in de Champs Elisees zullen plaats hebben.

Mevrouw de baronesse *Antonia de Saint Joseph*, geboren *Clary*, is den 16 April te Marseille overleden. Zij was de zuster van H. M. de Koningin van Zweden en van de gewezen Koningin van Spanje en de moeder van de hertoginnen *Deccs* en *Alouferou*.

In de zitting der kamer van afgevaardigden van den 21 dezer, te Madrid is de discussie over de regeling der binnenlandsche schuld voortgezet, en zijn de bepalingen van het ontwerp, volgens welk de goederen, die aan de orde der Jesuiten behoorden, tot amortisatie dier schuld zullen worden gebruikt, door de kamer goedgekeurd.

Keizer *Ferdinand* heeft de belofte door wijlen Keizer *Frans I* aan den Bisschop van Angsburg gedaan betrekkelijk het herstellen van het klooster der Benedictijnen dier stad hernieuwd en hem den volgende brief geschreven:

Waarde Bisschop van Riegg! De bedoelingen, welke wijle mijn vader bij zijn kabinetschrijven van den 23 Januarij 1835 u te kennen gegeven heeft, zijn ook de mijne; het nieuw verzoek van den abbe van Angsburg, *Barnabas Huber*, hetwelk gij bij uwe missive van den 20 Maastijl onderstaand, zal van mijne zijde hetzelfde gevolg verkrijgen als dat hetwelk bij dat kabinetschrijven beloofd is. Ik verklaar dit klooster een deel uit te maken van de deutsche instelling der Benedictijnen. Ik zal u benevens de abbe van Angsburg met genoegen ontvangen en ik bedank u voor de geboden die ik zoo seer bij den eeuwigen God behoef, om de menselijke mij opgelegde taak te vervullen.

Wenen, den 4 April 1835.

Ferdinand.

De abbe *Huber* is op Paaschdag plegtiglijk door den Bisschop van Angsburg geïnstalleerd; dese twee geestelijken zullen weldra naar Oostenrijk vertrekken, om de hoogleeraren te bekomen voor het onderwijs, hetwelk in het klooster der Benedictijnen zal gegeven worden. Dese hoogleeraren zullen uit de abdijen van dit orde gekozen worden.

Belgie.

BRUSSEL, den 2 Mei.

Bij de kamer der afgevaardigden was Vrijdag aam de orde van den dag de discussie van de wet op het publiek onderwijs; het rapport daarover was eerst des morgens aan de leden rondgedeeld, en werd diansvolgens door onderscheiden leden, als de heeren *de Beuckere du Bus* en *Devaux*, de onmogelijkheid betoogd om over een zoo gewichtig onderwerp te beraadslagen, terwijl men nog ter nauwernood kennis droeg van het deswegens uitgebrachte verslag. Van den anderen kant werd door den heer *Leendebien* er ernstig op aangedrongen, dat men voor alles de wet op de gemeente-bestuur nu laatstelijk van den senaat gemendeerd teruggekomen, niet af te doen. De kamer vereenigde zich ten laatste met dit voorstel en werd de discussie van de gemeentewet op aanstaanden Maandag bepaald, terwijl voortst besloten werd de wet op het onderwijs te splitsen en eerst afzonderlijk den derden titel te behandelen.

Te Flaminge zijn de Eremijten, van het bosch *de Compagnon* bij *Compennallen*, reeds meer dan 30 in getal, en zijn dagelijks aan; zij ontginnen in Belgie slechte gronden, en de landbouw tot hiertoe weinig voortgang heeft kunnen maken.

Mot het koninklijk gezin, hetwelk morgen te 's Hage terug verwacht wordt, zijn HH. Exc. de minister van binnenlandsche zaken en de secretaris van staat almede naar Amsterdam vertrokken.

— Bij besluit van Zijne Majesteit zijn benoemd:

tot peldermeester van den Binnen-Buitendijkschen en Overdiepschen polder, gelégen onder de jurisdictie van Waspik en Raamsdonk; *Cornelis de Witt*;

— Naar men vernoot van deze dagen van wege het hoofdbs-tuur de vredegerigten aangeschreven, dat bij dezelve een geregeld register moet worden aangehouden van de niet verschijning ter be-vrediging, terwijl de boeten door de regtbank behooren te worden uitgesproken, naar luid der voorschriften van art. 56 en 58 van het wetboek van burgerlijke rechtspleging; en dat de acten van be-noeming van voogden over en te laten kinderen, binnen den wet-telijken termijn moeten worden geregistreerd.

Nog zijn deze dagen de vredegerigten bevestigd geworden aan de bepalingen van het decreet van 10 brumaire, 14 jaar, nopen-de vermelding van het uur van den aanvang en het einde der werkzaamheden, in de processen-verbaal van verzegeling en ont-zegeling, en van de wet van 26 frimaire, 4de jaar en 28 brumaire 6de jaar, betrekkelijk de overbrenging der acten en vonnissen in burgerlijke zaken, ter plaatselijke secretarie.

— Naar men vernoot, is dier dagen bepaald, dat aan de militie van den jare 1830, even als aan die van vroegere ligin-gen, op hun verzoek, verlof worden verleend, om een huwelijk aan te gaan.

— Van Amsterdam schrijft men, dat op donderdag 23 April een-der grondeigenaren, welke zich aan artikel 23 § 3 van de perso-nale belasting onttrokken, aldaar ter betaling voor de regtbank gedagvaard was, hetwelk wederom eene verzameling van grondei-genaren op de plaats van het raadhuis heeft ten gevolge gehad; eenige dagen later hebben er eenige arrestationen plaats gevonden, bij die gelegenheid was eene aanzienlijke post, uit *Peteranen* be-staande, op de Westermark gestationneerd; de bekende wed. *Hest* was mede onder de gearfesteerden, doch werd des avonds wederom in vrijheid gesteld.

— Uit Groningen wordt van den 30 April het volgende gemeld: Het eerste voorbeeld van verhuizen uit deze provincie naar de staten van Noord-Amerika heeft nu plaats gehad. Verleden maandag, den 27 dezer, des morgens ruim 10 uren, stapte *K. N. Beukma*, tot dusver landbouwer te Zuurdijk op de belangrijke boerderij *Gaster*, met zijne kinderen, bestaande uit drie zonen en eene dochter, benevens een jongeling van Wehe, met name *M. E. van Kampen*, van deszelfs tot dusver bezeten grond op het aldaar aan den noorder oever van het Reiddiep gereed liggende en door kapitein *De Kots*, van de Zolkamp, gevoerde schip *De Goede Verwachting* over, om overgebracht te worden naar de te Rotterdam liggende, naar New-York gedestineerde en door kapitein *J. M. Nages*, gevoerd wordende Amerikaansche brik *Syren*.

Eene talrijke schaar, zoo leden der familie als vrienden, had zich reeds in dien morgen op het te verlaten verblijf *Castor* bege-ven en deed hen uitgeleide tot aan het schip, alwaar een treffend afscheid en de beste zegeningen wederkerig werden toegewenscht.

Men beschouwd deze daad als een begin der landverhuizing ook in dit gewest en als een gevolg van den meer en meer achteruit-gaanden staat van den landbouw, waarvan men in dit rijk met bange zorgen de toekomst te gemoet ziet, en meent, dat in Ame-rika voor den landbouwer buitengewone voordeelen zijn te behalen. En ofschoon men van tijd tot tijd de tegenstrijdigste berigten, ten aan-zien van het al- of niet voordelige voor de landverhuizers, ver-neemt, wenschen wij, dat de landbouwer *Beukma* zich niet in zijne hoop en verwachting moge te leure gesteld zien, maar hij het deel moge bereiken, hetwelk hij zich voorstelt. (*Gron. Cour.*)

— Onlangs is in de dagbladen verhaald geworden, dat de heer *Lit-trow*, directeur van het observatorium te Weenen, van den wete-naar *Herschel* die zich thans aan de Kaap de Goede Hoop be-vindt, het berigt zou hebben ontvangen, dat, volgens de waarne-mingen van laatstgemelden, de lang verwachtte komst van Halley in het Noorder-halfrond niet zichtbaar zou worden, en hebbende dit hemellichaam deszelfs baan veranderd.

Reeds heeft de beroemde sterrekundige *Gruthuisen* de onwaar-schijnlijkheid van dit berigt in eene openbare aankondiging aange-toond, en thans verklaart de heer *Littrow* in de Wiener Zeitung, dat het gehele berigt verzonden is.

De Silesische Courant van den 22 April meldt uit Breslau, dat door den hoofd-opsigter der daar bestaande universiteits-sterren-wacht, den heer van *Dobrowski*, in den nacht van den 20 op

den 21 dezer, eene nieuwe komst is ontdekt, welke ontdekking zich in den daarop volgenden nacht herbevestigde. Het is gezinsna de Halleysche komst, welke, volgens de gemaakte berekeningen in het sterrenbeeld van den Stier staat, maar eene andere, nieuwe, die in het sterrenbeeld des Bskers staat, en zich, door middel van een goeden teleskoop, als eene ronde nevelrlek vertoont. Men ziet met verlangen nadere omstandiger berigten, aangaande deze ont-dekking, te gemoet.

— Alle berigten uit Beijeren getuigen eenpariglijk van de vreugde, der katholieke bevolking voor het herstellen der kloosters: Alles a-gent den Koning; niet alleen worden op vele plaatsen de kloosters der benedictijnsche maar ook die der capucijnen hersteld. Overvloedig-dane steden en plaatsen hebben de noodige fondsen tot herstel der kloosters aangeboden. (*Zie Parijs*)

— Een jong student van Munchen genaamt *Adam Deulitz*, heeft het kasteel van Hutteldorf, hetwelk zoo lang in de dagbladen aangekondigd is, gewonnen; deze eigendom wordt op 550,000 flo-rijnen gewaardeerd.

Eindelijk is het laatste getuigenis tegen de *afgeleide handelen-gen van het zoogenaamd hervormd herengedrag* door *W. H. Scholle*, gewezen predikant van *Wageningen* en *Gans*, van verschijnen en bij *afgeleide handelen* te *Wageningen* op verzoek haar gesteld voor 40 eenten kan men daartuit het verloop der ge-heele geschiedenis vernemen, benevens eene belangrijke Opwekking aan zijne geloovigen tot afzondering van eene *denk vast en-bedeledag*, die zijne serwaarde bepaald heeft op den *derden dingsdag* in Mei zijnde den 19 dezer maand.

Naar gezegd wordt zullen al zijne geloofsgenooten zich dien dag te Dordrecht in de oude synodale Kerk vereenigen.

REDEVOERING van den Heer *M. J. L. A. LUYBEN*, uitgesproken in de vergadering van de tweede kamer der Staten-Generaal van vrijdag den 24 April jk. bij ge-legenheid der beraadslagingen over het ontwerp van wet strekkende tot herziening der wet van 30 April 1827, be-trekkelijk de zamenstelling der Regterlijke magt en het be-leid der justitie.

Meermalen drong ik in deze vergadering aan op de eindelijke organisatie der regterlijke magt en vooral op de verbetering van het lot onzer regters. De werkeloosheid, waarin de regering aangaande dit allerbelangrijkst onderwerp scheen te zijn vervallen, was voor mij dikwerf eene hoofdbewegreden, om mijne stem aan de begrootingen der staats-uitgaven te weigeren. De koninklike belofte, bij den aanvang dezer zitting, van de hoopste des troons aangekondigd, dat dit gewichtig stuk, gedurende de zitting, aan onze beraadslagingen zoude worden onderworpen, was voor mij een voortdurend prikkel tot gehoorzaming der laatste begrooting. Het gelukkig oogenblik, zoo lang het ons rekhalzend door mij verbaid is dan verschenen! Het lot der wetten wordt verbeterd! Het pal-ladium der individuele vrijheid, de wettelijke voor personen te goederen, geraakt uit het verderfelijke *praktijk* der *landbouw* dezen dag als den schoonsten, die over mij scheen, sedert dat ik de eer heb, lid dezer aanzienlijke vergadering te zijn! Het zal u dan ook niet verwonderen, Ed. Mog. Heeren! dat ik (nu mijne verwachting is verwezenlijkt) eenen maatregel toejuich, welke zoo langen tijd een mijner vurigste wenschen was. Geloofst echter niet, dat ik, ofschoon het woord *toejuichen* bezigende, de ons voorge-stelde wet zonder gebreken aelt. Geloofst ook niet, dat ik de voorkeur niet zoude hebben gegeven aan eene voorafgaande her-ziening der grondwet. Geloofst verder niet, dat ik het gevoelen verwerp van die geachte leden dezer vergadering, die een gering getal hoven van appal hoven een hof voor elke provincie des rijk's verkiezen, en zulks meer in het belang der justitie oordeelen; want dat gevoelen kan ook door zwaarewegende argumenten worden en-dersteund, en dus door mij in het midden gelaten. Geloofst einde-lijk niet, dat, in den benarden toestand onzer geldmiddelen, ook ik, die steeds bezuiniging pradike, niet zoude opzien tegen de meerdere kosten, welke de invoering der onderwerpelijke wet na zich zal slepen, indien voor mij de gebiedende noodzakelijkheid niet bestond, om bene der verhoerster en eerbiedwaardigste stan-den der maatschappij uit dezelfde provisionelen en ik mag zeggen eenigzins vernederden toestand op te heffen en tot eene vastheid te verheffen, welke deszelfs onaf-hankelijkheid zoo zeer behoelt.

Ik sprak zoo even van de herziening der grondwet; en dit deed ik, omdat, zoo lang deze niet is herzien en gewijzigd, ik mij daar-aan, zoo als zij thans nog voor ons ligt, dermate gebonden acht, dat, hoe abnormaal en strijdig met zekere belangen mij hare be-schikkingen ook zouden kunnen voorkomen, ik eene vrijheid finde om van dezelve af te wijken. Deze mijne verplichting tot getrouwheid aan de grondwet, hakt den knoop, betreffende het al- of niet noodzakelijke van een hof van appal in *Wageningen*. Eindelijk door, en verbiedt mij, om b. v. voor *Wageningen* welke ik in den striksten zin onschappig verhoerster en eerbiedwaardigste stan-den des regts, en met onze *landbouw* in overeenstemming zoude kunnen oordeelen, *Wageningen* te brengen. Zoo de grond-wet het facultatief stelde, om of een hof van appal aan elke provin-cie toe te voegen, of wat drie of meerdere provincieën onder één zoodanig hof te vereenigen, zoude ik voorzaker nu, bij onze beroemde geldmiddelen, voor het laatste hebben geopteerd, doch zulks ook alleen maar uit het besef mijner verplichting, om zoo veel mogelijk te bezuinigen, en niet uit vrees voor slechte bedeeeling van het regt of voor *provincialismus*. Ik deel daarom trent volstrekt niet in het gevoelen van vele geerde medeleden.

Integendeel houde ik het er voor dat, in onderscheiden opzichten een hof voor elke provincie zoo al niet volstrekt noodzakelijk dan loch zeer *nuttig*, wezen zal. Ik zal dit tweeledig denkbeeld eeni-germaten breder ontvouwen.

Het zoogenaamde provincialisme is immers niet te vreezen bij een algemeen wetboek; dat Nederland beheert. En al droeg dat wetboek de kiemen in zijnen schoot, waaruit dit kwaad zoude moeten ontspruiten, dan nog is de hooge raad, ingevolge art. 180 der grondwet, daar om als getrouwe wachter op alle met de rust, goede orde en regtskunde strijdige verschil van wittigging en toepassing der wet te waken. Dat behoudende hoogste regterlijk ligchaam is ons tot waarborg tegen de duistere inkruipingen, welke de geest van provincialisme zoude trachten te ondernemen en in praktijk te brengen. Bestond de hooge raad niet, of om nauwkeuriger te spreken, was deszelfs invoering niet gelijktijdig met die der hoven van appel bij het onderhavige voorstel en ook bij de wet van 18 April 1827 bepaald, dan zoude ook bij mij het denkbeeld van provincialisme, als bij sommige dier laatst bedoelde hoven zullende moeten gehoren worden, kunnen opwellen.

Dan ik zoude daarvoor de reden niet zoeken in de aloude gehechtheid onzer landgenooten aan de instellingen onzer vaders, aan gewoonten, welke wij aan de borsten onzer moeders hebben ingegewogen; neen, maar ik zoude die reden zoeken en vinden in ons gewijzigd burgerlijk wetboek. Zulke taal baart verwondering, Ed. Mog. Heeren! Doch, wanneer gij terug denkt op de daadzaak dat wij eens in de provincie Groningen alleen bekende aloude gewoonte tot een algemeene wet voor het rijk der Nederlanden hebben verheven, dan zal die verwondering weldra ophouden. Zulke verordeningen, welke bestanddeelen nergens, dan in eene bepaalde provincie gekend zijn, en waarmede het gaat als met de taal, in welke de wetten van *Confucius* geschreven zijn, tot welker regt verstand men *Chinees* geboren moet wezen, even als men, om de beklemming wel te begrijpen, inhooring van de provincie Groningen behoort te zijn, — zulke verordeningen, zeg ik, roeden den geest en de neiging tot provincialisme. Zulk voorbeeld, in de algemeene wetten des rijks opgenomen, zoude indien de hooge raad niet bestond, in andere provincies de gehechtheid aan het oude kunnen opwekken en op die wijze den geest van provincialisme doen aankweken. Dan, een hof voor elke provincie zal dat niet bewerkstelligen. Dat hof moet de handhaving der bestaande wetten bezweren; dat hof zal derhalve gereedelijk over het oude heen zien en zich tot de hoogte van het nieuwe verheffen. Het zoude alleen aan het verouderde kunnen terug denken door de overpeinzing, dat het nieuwe wetboek denkbeelden der 15de en 16de eeuwen, namelijk in het regt van beklemming, heeft opgewarmd. Ik mag dus zeggen, dat indien daarvoor vrees bestond, deze in het gewijzigde burgerlijk wetboek zoude zijn aan te treffen. Maar, behalve, dat de hooge raad die hoven zal gadeslaan, verflauwt nog die vrees, door de omstandigheid, dat de hoven der andere provincies, even min als ik en meer anderen ongewijdden, in de geheimen van dat beklemmingsregt niet zullen kunnen doordringen, en alzoo het misschien nuttige van die *Groningsche* gewoonte niet in vergelijking brengen met bijzondere instellingen; in hare ressorten bekend, welke oorsprong, en veelal ook nuttigheid, zich in den nacht der oudheid verliest.

Gij weet het trouwens, Ed. Mog. Heeren! in Frankrijk bestonden zoo vele gewoonten, oude instellingen, charters, privilegieën en wat des meer is, als er voormaals provincies waren, bekend onder de benaming van *Pays de droit coutumier*. Ook daar heeft men bij een algemeen werkende uniforme wetgeving, hoven van appel ingesteld en zoo verdeeld, dat derzelver omschrijving dikwerf eene geheele oude provincie insloot. Hebt gij daar zoo veel provincialisme ontdekt? Levert de collectie van *Sirsy* en andere *fransche* arrêsten wel eenige gewijsden op, die daarvan het kenmerk dragen? Heeft die instelling aldaar nadeelige gevolgen gehad? Gij moet dit met neen beantwoorden. En stelt u dan nog voor den geest, dat in Frankrijk de hoven van appel werden opgericht, onmiddellijk na de afschaffing der oude instellingen en gewoonten; terwijl het hier geschieden zal nadat onze landgenooten zes en twintig jaren onder eene uniforme wetgeving hebben voortgeleefd; nadat dezelve die oude privilegieën reeds lang in het vergeetboek hebben opgeteekend, nadat een nieuw geslacht is opgekomen, hetwelk dat gewoonteregts slechts bij overlevering kent. Het is alzoo in ernst niet vol te houden, dat die hoven thans nog de neiging tot provincialisme zullen scheppen.

Ik zeide zoo straks, dat een hof van appel in elke provincie, zoo al niet zijne *roodzakelijke*, dan toch gewis *nullige* zijde had. Ik ga dat nu betoogen. Wij allen weten, dat de verschillende gewoonten waaruit ons vaderland is zamengesteld, voortijds verschillende instellingen en gewoonten volgden. Wij weten tevens: dat er nog vele, ja zeer vele, overeenkomsten bestaan, welke onder die instellingen en gewoonten zijn opgericht. Het kan ons niet onbekend zijn, dat de voorschriften dier instellingen en gewoonten dikwerf de voorwaarden, clausules en beperkingen van contracten hebben uitgemaakt en het mitsdien allerbetreffendst is, dat zij, die over zulke contracten moeten oordeelen, zich in of nabij de plaats bevinden, waar die openbare regten bestonden. Zoo zal niemand tegenspreken, dat zij, die in eene plaats, waar de gewoonte de regten der conthorale regelde, zonder uitdrukkelijke huwelijksche voorwaarden zijn gehuwd, de bepalingen en voorschriften dier gewoonte stilzwijgende tot clausules van hun huwelijkscontract hebben gekozen. Hiervan is het gevolg dat, daar de nieuwe wet terugwerkende kracht heeft, de *jura realia matrimonii* van zulke conthorale in het algemeen als verkregen regten naar de bedoelde gewoonte moeten worden geïnterpreteerd en ten aanzien derzelve naar voorschrift dier gewoonte tusschen die conthorale of een dierzelve en de erfgenamen of regt verkregen hebbende van den anderen, regt gesproken. Dit is allerbelangrijkst; en dit belang is nog aanwezig voor alle huwelijken welke vóór den 1 Mei 1809, tijdstip der invoering van het wetboek *Napoléon*, ingerigt, voor het koninkrijk Holland, zijn voltrokken. En is het dan niet nuttig, niet noodsaam zelfs, dat de zetel des regters, die in het hoogste ressort over zulke belangrijke onderwerpen regt moet spreken, in het land, waar die gewoonte werd gevolgd, ge-

vestigd zij! Ik ga verder, en vraag, of het niet nuttig zij dat zulk hof voor het meereindeel zamengesteld worde uit regters, die er hunne studie van hebben gemaakt, om met die gewoonten en instellingen bekend te zijn; doch welke antecedenten het bewijs hebben opgeleverd, dat zij boven de gehechtheid aan het oude zoo ver zijn verheven dat zij dat oude steeds verwerpen, wanneer de wet en hunne verkregene regtskennis hun gebieden, hetzelfde aan het nieuwe op te offeren? Uwe regtechapenheid vordert van U, dat gij deze vragen toestemmend beantwoordt. Wel nu, met zulk antwoord is het geschil beslecht, en het nut van een hof van appel in elke provincie bewezen. Die instelling is gevolgelijk, in het belang der justitie, ook doelmatig en dus zeer wel te verdedigen. Denkt niet, Ed. Mog. Heeren! dat de flauwste schijn van eigen belang mij aldus doet spreken; want ik verklaar U, dat bij mij nog nimmer het denkbeeld is ontstaan, om eenig regterlijk ambt te bejagen.

Het meer kostbare en de nieuwe lasten, welke daardoor op de natie zullen worden gelegd, kunnen mij van dit gevoelen niet terug brengen. Immers de contribuabele vindt die opoffering gecompenseerd door de meer geregelde en spoedigere administratie der justitie. De nabijheid van het hof van appel doet hem, indien hij voor hetzelfde zaken heeft te behandelen, kosten uitsparen, welke een meer verwijderde zetel van hetzelfde onvermijdelijk maakt, en dus wel eeuwig opoffering waardig zijn. Bovendien vordert die waardigheid, welke de regterlijke magt in de maatschappij bekleedt eene meer aan hare verheven stand gevevredigde belooning, en kan het meerdere, voor deze ambten vereischt, weligt gevonden worden in de besnoeiingen der wedden van de titularissen van andere minder nuttige bedieningen, of de geheele afschaffing van ambten, welke in de gegeven omstandigheden, geheel overbodig zijn. Ik zal als zoodanige, slechts in het voorbijgaan aanstippen, de buitengewone directeurs en commissarissen van politie, de buitengewone inspecteurs voor de accijzen, de overvullige controleurs en andere beambten, waarvan de regering het nuttelooze beter zal beseffen en kunnen op prijs stellen; dan ik. En al was daarvoor geene evevredige besparing uit te denken of te ontdekken, dan nog mag men voor dezen belangrijken stand, waarvan geluk, rust, leven en eigendommen onzer landgenooten, en alzoo het bestaan der maatschappij, afhangen, niet karig zijn. Wanneer, gelijk nu het geval zal wezen, een regter niet meer geniet, dan een controleur der belastingen, een raadsheer geen hooger traktement trekt dan een inspecteur de president van den hoogen raad in zijne wedde zelfs niet het beloop van het traktement eens gouverneurs bereikt; dan toch mag men gerust beweren en vaststellen, dat de regterlijke magt niet te hoog betaald wordt. De ambtenaren derzelve moeten toch in hunnen stand fatsoenlijk kunnen leven. De wedde moet zijn gebragt tot eenen maatstaf, dat de regter, ook in het financieele, zij gesteld buiten het bereik van die lage middelen van emkoopung, welke het vuig eigenbelang en de zedeloze pogingen van sommige verachtelijke en verlaten wezens zonden kunnen in het werk stellen, om den evenaar der gerechtigheid langs hunne zijde te doen doorstaan. Er zijn trouwens voorbeelden in de geschiedenissen van alle volken, dat het geend genoegzame kracht bezit, om de lichtere schaal dermate te verzwaren, dat zij het geheel gewigt der regtvaardigheid, waarmede de andere is gevuld, in de hoogte haalt en door den evenaar trekt. Dit moet door eene falsoenlijke wedde worden voorgevomen.

Ik vrees dit kwaad wel niet bij onze nederlandsche regters; dan, wij moeten den schijn vermijden, dat wij dezelve door eene kwalijk geplaatste karigheid immer tot zulk eene misdaad in verzoeking zouden willen brengen. Ik herhaal dus, dat de belooning niet te hoog is, en het belang der zaak deze, zoo als ze wordt voorgedragen, zelfs bij onze heroide financieele, wettigt.

Een lid uit Holland, die de 4de spreker was, vreesde voor de vernemigvuldiging der appellen, vooral in de plaatsen der hoven, waar ook de zetel der regtbank van eersten aanleg is omdat de pleitbezorger, die de zaak in eersten aanleg behandelde, bij verlies van het proces, of uit geldelijk belang, of uit eerzucht, steeds het appel, hoe gewaagd ook, zal aanraden. Daar ik tot de orde der advokaten, tot eene *aussi ancien, que la magistrature, aussi nécessaire que la loi*, gelijk de doorluchtige *d'Aguesseau* zegt, behoort, kan ik, tot revindicatie de eer van die orde niet voorbij, die passage te releyeren, en dien blaam van den advokatenstand af te werpen, door de opmerking, dat alle weldenkende advokaten, die toch zoo weinig in getal niet zijn, dien pleitbezorger als een onverlaat zouden beschouwen en met verachting op denzelfden nederzien, hetgeen het getal van zulke wezens zeer zeker gering moet maken. Ik voeg hierbij, dat het mij bevreemd heeft, dit te moeten vernemen van iemand, die zoo lang met luister tot die orde behoorde, en nu zulk onbarmhartig vonnis uitspreekt over het edele vak, waarin hij zelf zijne openbare loopbaan aanving; hoe hij, die toch zelf gaarne als eerlijk en weldenkend advokaat te boekstond, zoo ongunstig over andere advokaten denken kan. Het geacht medelid duide mij deze opmerking ten goede. Ik heb daarmede geen ander deel dan den kwaden indruk over den advokatenstand, welke zijne invloedhebbende welsprekendheid zoude kunnen scheppen, tegen te gaan; en hierdoor troed ik gewis in zijne meening, welke hij, voorzeker alleen door het vuur der discussie weggesleept voor een oogenblik over het hoofd zag.

(Het vervolg hierna.)

Na voorzien te zijn van de HH. Sacramenten der R. C. Kerk overleed heden in den gezegden onderdom van 82^{en} jaar, onze waarde Moeder Mejufvrouw de Weduwe S. P. DE BRUYN, geb. van DUREN.

Langel bij Grave, den 26 April 1835.

Uit aller naam G. A. DE BRUYN, De Wijnhandel enz. zal Provisieueel op dezelfde plaats worden voortgezet.

